

1873 21/5 19: 2. Beh. af F. t. L. om Overgang t. Selveje af Fæstegods, Leje- og Fæstehuse. 1874

til, at Ejeren maa skaffe sig nye Huse til sin Arbejdskraft, men denne Arbejdskraft kan han ikke mere stille saa gunstigt, som han har gjort tidligere. Han kan ikke give dem et større Areal Jord til Raadighed; han maa sørge for, at det Areal, han giver dem, bliver saa lille, at ikke ogsaa disse Huse bliver draget ind under denne Lovs Bestemmelser. Jeg tror, at dette vil virke uheldigt baade overfor Ejerne af de store Gaarde og overfor dem, der har eller fremtidig skal have Arbejde paa disse Gaarde. Det kan maaske være en Fordel for dem, der i dette Øjeblik arbejder paa disse Gaarde, at blive draget ind under Lovens Bestemmelser, men de, der skal arbejde der i Fremtiden, kan ikke komme ind under saa gunstige Betingelser, som de nuværende har haft.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Mindretallets Ændringsforslag til Vedtagelse.

Steincke: Efter den udførlige Fremstilling af Udvalgsarbejdet og det nu foreliggende Ændringsforslag, som vi har hørt, særlig af den ærede Ordfører for Flertallet (Ole Hansen), skal jeg ikke anvende lang Tid paa at begrunde vor Stilling til Flertalsforslaget.

Lad mig begynde med som en Art rent personlig Tilfredsstillelse at gentage mine Udtalelser fra Sagens første Behandling om den særdeles udviklede Landbologivning og det Sammensurium af Love og Massekombinationer af Ejendoms- og Besiddelsesforhold, man kender paa Landet. I 8 Maaneder har vi i dette Udvalg tumlet med disse forskellige Spørgsmaal, og i de 7 Maaneder har et Utal af Ændringsforslag og Underændringsforslag været vendt og drejet fra alle Synspunkter, som ogsaa den ærede Ordfører for Flertallet gjorde opmærksom paa, saaledes at man næsten maa være saa dreven i Behandlingen af disse udviklede Forhold, som denne ærede Ordfører er, for at kunne følge med i Forslagets stærkt skiftende Udvikling gennem Tiderne og bevare Overblikket over alle Detaillerne.

Allerede ved første Behandling havde jeg Lejlighed til nærmere at belyse vort Partis Syn paa hele denne Lovgivning og at udvikle, hvorfor vi i dette Tilfælde, men

uden nogen som helst Art af Begejstring var villige til trods vor principielle Stilling til Jordspørgsmaalet at medvirke til Genneførelsen af et Lovforslag paa dette Grundlag. Jeg skal ikke trætte med at gentage disse Betragtninger, og jeg skulde i det hele taget ved Sagens anden Behandling helt have ladet den principielle Side af Sagen ligge, hvis Forholdet var det, at man fra de andre Sider havde vist en lignende Resignation i Retning af at undlade at vitte med Fanerne. Men det er jo desværre ikke Tilfældet. Jeg tænker her paa Indledningen til Betænkningen. Vi har tiltraadt denne Indledning, fordi den, læst efter sin Ordlyd, kun siger det, som vi ogsaa efter den Udvikling, der hidtil er foregaaet, kan være med til at underskrive, nemlig at Selveje efter der passerede er at foretrække for de Former for Livsfæste, som nærværende Lovforslag tilsigter at afløse. Vi har ikke noget særligt imod at lette paa Hatten af Høflighed mod Selvejet i den Relation, i Forhold til det private Livsfæste, saaledes som dette historisk har udviklet sig. Derimod maa vi tage ganske bestemt Afstand fra Mindretallets Bemærkning i samme Retning. Man vil forgæves i Betænkningen søge nogen fælles Overbevisning om, at Selveje overhovedet er den bedst tænkelige Besiddelsesform under alle Forhold. Det er et rent konservativt Postulat, en af disse almindelige Sandheder, som netop ikke indeholder Sandheden, fordi den er altfor almindeligt udtrykt. Hvilken Besiddelsesform der er den heldigste, afgøres til enhver Tid, paa ethvert Sted, af den økonomiske Udvikling i det hele, og dette paavirkes ikke i nogen Henseende af nogen Partibeslutning eller Udvalgsbetænkning. Og netop i de sidste Menneskealdrer har den uindskrænkede private Ejendomsret til Jorden, det absolutte Selveje, ført til stadig stigende Jordpriser paa Landet og en, til Tider navnlig, voldsom Forøgelse af Prioritetsgælden, en stigende Afhængighed af den private Kapital med alle de Følger, denne Udvikling indirekte foraarsager: Udvandringen fra Landbruget, Forøgelsen af Antallet af de besiddelsesløse paa Landet, Tilstrømning til Storbyerne og dermed følgende Proletarisering o. s. v., alle disse Faktorer, der netop viser os, at den